

Vlaams Audiovisueel Fonds

Prioriteitennota voor de selectie van

documentaires

1. Inleiding

Voor een goed begrip is het belangrijk deze **prioriteitennota** goed te situeren in het parcours dat dossiers in het Fonds doorlopen: zij vervangt geenszins het formele ontvankelijkheidsonderzoek (fase 1) van steunaanvragen dat plaats vindt onmiddellijk na de ontvangst van de dossiers. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door het Fondsteam. Deze prioriteitennota dient, in de daaropvolgende selectiefase (fase 2), tot toetssteen - ten behoeve van de beoordelingscommissie - voor alle aanvragen die principieel voor steun in aanmerking komen. Deze selectie heeft het statuut van een advies voor de Raad van Bestuur van het Fonds, die als laatste stap in het parcours de eindbeslissing neemt (fase 3).

Deze tekst heeft dus tot doel om de beoordelingscommissie een kader te bieden waarbinnen deze naar eigen inzichten projecten kan analyseren en selecteren. De bedoeling is geenszins om een strikte set regels op te leggen, maar wel om aan te geven waar de prioriteiten binnen het selectiebeleid van het Fonds – getoetst met de voogdijminister – liggen. Het is een dynamisch kader, dat richting geeft maar niet dwingt, dat via de praktijk binnen iedere beoordelingscommissie kan evolueren en op geregelde tijden geëvalueerd kan worden.

Deze tekst vervangt de vorige prioriteitennota van 2006.

2. Onderscheid majoritaire / minoritaire projecten

Bij het ontvankelijkheidsonderzoek (fase 1) wordt er door het VAF-team onderzocht of de aanvraag voldoet aan de formele regels. Daarbij wordt o.a. een onderscheid gemaakt tussen majoritaire en minoritaire projecten. Dit op basis van duidelijke regels, te vinden in het Intern Reglement van het VAF (zie verder).

Afhankelijk van het majoritair of minoritair 'statuut' nemen de projecten binnen de strategie van het Fonds een andere plaats in. Met name is de benadering anders op het vlak van het moment van indiening (minoritair Vlaamse projecten zijn slechts ontvankelijk voor een productiepremie), en op het vlak van de toegekende bedragen.

In principe worden als majoritair Vlaams creatie aanzien: de projecten die volgende 2 criteria voldoen:

- Het project is Vlaams omwille van de identiteit van het **artistieke talent**, met als sleutelfiguren de scenarist (in scenariofase) en de regisseur (in ontwikkelings- en productiefase), hierna gezamenlijk genoemd de 'makers'.

EN

- Het project is Vlaams omwille van **de productiecontext**, meer bepaald via de producent die initiatiefnemer van het project is of die het grootste aandeel in de financiering aanbrengt.

Waarom is dit onderscheid belangrijk in fase 2, dus bij de beoordeling van een project door de commissie?

Bij **majoritair** Vlaamse aanvragen is het VAF vaak de hoeksteenfinancier en is de hoofdreden voor toekenning voornamelijk cultureel. Bij minoritair Vlaamse aanvragen wordt reeds een hoofdfinanciering in een (of meerdere) andere regio('s) verondersteld, die dient te worden bewezen. De financiering door het VAF is hier eerder aanvullend van aard.

Hoofdreden voor ondersteuning is bij **minoritair** Vlaamse projecten eveneens voornamelijk cultureel, maar minder rechtstreeks gelinkt aan de Vlaamse culturele identiteit en talentontwikkeling. De aanwezigheid van Vlaams creatief talent in een buitenlands opgezet werk wordt wel aangemoedigd. Belangrijk is eveneens het wederkerigheidsaspect, zeker wanneer de in Vlaanderen uitgevoerde werkzaamheden eerder uitvoerend dan creatief van aard zijn. Met zijn beperkte middelen zet het Fonds in op een doelgerichte en efficiënte internationalisering. Meestal is de internationale samenwerking, wat betreft de cofinanciering door het VAF, gestructureerd in wederkerigheidsakkoorden met andere regio's (vb Nederland, Franse Gemeenschap) of gezamenlijke acties met andere fondsen.

3. Welke projecten wil het Fonds prioritair ondersteunen?

Het VAF staat algemeen open voor diversiteit. Alle formaten (alle lengtes, inclusief interactief werk) en dragers (pellicule, digitaal, ...) komen in aanmerking. Ook alle vertoningsplatformen worden aanvaard: bioscoop, tv, computer, telefoon, pda, ... Zolang een werk reproduceerbaar is en te 'consumeren' via één scherm, kan het worden ingediend bij het VAF.

Er zijn enkel een aantal beperkingen qua genre: reclameproducties, projecten gerealiseerd in het kader van het onderwijs, producties met een uitsluitend educatief doeleinde, porno- en (s)exploitation films evenals producties besteld door een overheid, een openbare instelling of een onderneming komen niet voor ondersteuning in aanmerking. Ook videoclips op bestelling van de muziekindustrie vallen hieronder.

Tot zover wat er allemaal mogelijk is. Maar gezien het beperkte budget zijn keuzes onvermijdelijk en daar kunnen de in deze nota aangereikte criteria bij helpen. Het VAF-jaarbudget voor documentaire bedraagt volgens de huidige samenwerkingsovereenkomst € 1.550.000 (hierbij abstractie makend van de besparingen die ons worden opgelegd).

Het VAF geeft prioriteit aan de 'auteursdocumentaire', zonder de eigenzinnigheid hierbij als enige norm te willen hanteren. Wij volgen in grote mate de definitie die destijds door de sector zelf (via het Documentaire Platform) werd aangereikt:

Documentaire is

- *een non-fictie film,*
- *die een behandeling of interpretatie weergeeft van de realiteit,*
- *vanuit de persoonlijke betrokkenheid van de maker,*
- *met een intrinsiek lange termijnwaarde*

Non-fictie film

Documentaire is een film, kan opgenomen zijn op pellicule, video of digitaal. Hij kan bestemd zijn voor TV, de bioscoop, internet of andere vertoningsvormen.

Het is non-fictie, maar dit sluit niet uit dat gefictionaliseerde/geënceneerde scènes, al dan niet met professionele acteurs, kunnen gebruikt worden als middel (docudrama – gedramatiseerde documentaire).

Behandeling of interpretatie van de realiteit

De documentaire gaat om met culturele, artistieke, historische, sociale, wetenschappelijke, economische of andere aspecten van de realiteit. Daarbij is de aanwezigheid van betoog en redenering essentieel. Belangrijke onderdelen van de film (zoals structuur, montage, beelden en/of klank) moeten dat betoog verdedigen en bevorderen.

Het kan zowel een behandeling zijn van de realiteit (objectief – vb. historische/wetenschappelijke documentaires) als een interpretatie (subjectief), of een combinatie van beide.

Onderwerpen voor documentaires komen voort uit het leven. Deze onderwerpen neigen maatschappelijke relevantie te hebben, zij het historisch, sociaal of wetenschappelijk.

Documentaires stimuleren de kijker om verder te denken, te discussiëren, vragen te stellen. Doel is het stimuleren van het verlangen naar en het vergroten van menselijke kennis en begrip, en het eerlijk tonen van problemen en oplossingen daarvan op het terrein van economie, cultuur en menselijke relaties.

Vier onderscheiden, maar soms overlappende doelstellingen van documentaire zijn:

- het noteren, het reveleren, bewaren, het verkennen,
- overtuigen en verdedigen
- de analyse of het in vraag stellen
- de expressie.

Visie van de maker

De persoonlijke visie van de maker is herkenbaar en spreekt uit de film. Zijn stijl, 'handschrift', benadering, onderwerpkeuze en montage zijn uitdrukking van deze visie.

Lange termijnwaarde

De dagelijkse stroom van uitzendingen die in eerste plaats voorziet in de nationale TV-behoefte heeft overwegend een beperkte houdbaarheid. Ze refereren naar de actualiteit, aan wat modieus is, aan wie 'in' is, kortom, ze zijn snel gedateerd. Dit behoort tot het begrip 'reportage', 'tv-programma' of tv-format' en mag niet verward worden met 'documentaire'.

Filmdocumentaires hebben in de regel een intrinsiek lange termijnwaarde. Ze kennen een lange productietijd, veel research, en zijn met zorgvuldigheid gemaakt en vanuit een persoonlijke of specifieke invalshoek bedacht. Dat kan dergelijke producties een internationale waarde geven. De 'omlooptijd' is vaak langer dan twee jaar.

Dynamische definitie

Als basis voor de definitie van Documentaire moeten we uitgaan van het vluchtige woord 'realiteit' (in tegenstelling tot 'fictie'). Omdat de realiteit niet constant is, biedt het ons weinig houvast in het definiëren van documentaire. Zo kan het werk zelf een plaats worden waar het concept en de definitie van documentaire kan verkend, getest of misschien uitgebreid worden, zoals trouwens overal (bij instellingen, makers, publiek en in teksten) waar discussie ontstaat omtrent het genre. Vandaar de noodzaak van een dynamische definitie.

Uit het bovenstaande volgt ook dat de gekozen vorm en de gebruikte audiovisuele middelen geen beperking mogen zijn om al dan niet tot de documentaire gerekend te worden, en dus vrij door de makers mogen worden gekozen.

4. Algemeen opzet van een project in functie van een bepaald doelpubliek

Het uitgangspunt voor ondersteuning is niet de vraag of een project voor een breed publiek, nichegericht of iets daartussen is, maar wel of het project

voldoende garanties in zich draagt om zijn finaliteit of eigen doelpubliek te bereiken.

Om dit te onderzoeken, bekijken wij iedere aanvraag in de selectieprocedure als een 'package' van verschillende factoren. Al die factoren zijn medebepalend voor de inschatting van deze garanties. Belangrijk is ook dat deze factoren samen de vereiste coherentie vertonen in functie van het opzet van het project.

Deze factoren zijn:

- de vorm en inhoud van het project
- de personen die aan het project meewerken (v.b. track record)
- de omkaderende factoren, zoals de ruimere productionele en vertonerscontext (geldt minder voor scenariosteun)

Daarnaast wil het Fonds ook meer risicovolle projecten een kans geven, zelfs al is de package minder 'stevig', als blijkt dat hier goede redenen voor zijn (b.v. een artistiek zeer gedurfd project, kans voor nieuw talent, ...). Voorwaarde is altijd dat het project zelf voldoende interessant moet zijn. Bij afwezigheid van een stevige omkadering kan coaching soms een oplossing bieden.

5. Criteria voor de selectie van projecten (niet cumulatief)

- de aanwezigheid van een filmische en inhoudelijke persoonlijke visie van de maker / de originaliteit van het project
- de kans op internationale uitstraling
- de interesse van vertoners/zenders in eigen land
- de financiële haalbaarheid
- het maatschappelijk belang van het project (v.b. verhouding van het project t.a.v. de interculturele samenleving)
- de kansen die het project biedt aan nieuw talent
- de betekenis van het project binnen het professioneel parcours van de maker

6. Indicatieve leidraad voor de commissieleden bij de analyse van de projecten– niet alle vragen zijn steeds van toepassing!

(Deze lijst heeft tot doel om de aanvraag te screenen op meer projectgerelateerde aspecten – als bijkomend onderzoek naast de toetsing aan de meer algemene criteria uit punt 2, 3, 4 en 5)

- Wat vindt u van de keuze van het **onderwerp** dat in dit project is uitgewerkt? Vindt u het boeiend en interessant? Vindt u het relevant? Waarom wel? Waarom niet?
- Beantwoordt het project aan de **intentie** van de aanvrager? Is het gemotiveerd? Is deze intentie verbonden aan een reflectie over de eigen positie als maker t.a.v. de manier waarop hij omgaat met documentaire (als medium, genre, kunstvorm)?

- Wat vindt u van de **inhoudelijke** benadering van het onderwerp?
- Wat vindt u van de **visuele (en auditieve) uitwerking** die wordt vooropgesteld? Geeft het eventueel bijgevoegd visiemateriaal een beeld van de te verwachten regie-aanpak?
- Wat vindt u van de voorgestelde **duur** van de documentaire?
- Wat vindt u van de **productionele** aanpak van het project en van de (co)productiestructuur?
- Heeft u opmerkingen of suggesties met betrekking tot het **budget en financieringsplan** van het project?
- Wat vindt u van het **vertoningsplan** van het project? Voor welk soort **verspreiding** is deze documentaire volgens u in eerste instantie geschikt? (v.b. televisie prime time, televisie niche-publiek, bioscoop, festivals, ...) Is het volgens u noodzakelijk dat bij dit project een omroep wordt betrokken? Waarom wel? Waarom niet? Wat is volgens u het **doelpubliek** van dit project?
- Indien u bepaalde **tips** kon meegeven aan de aanvrager, welke zouden dat dan zijn?